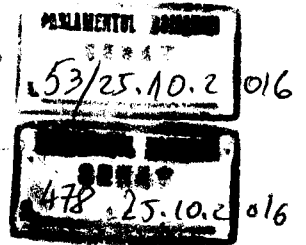

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

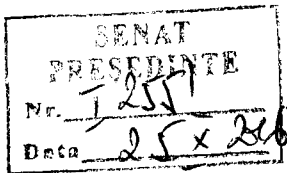
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.2325A/2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

NR.9.9.6.3.../25 OCT 2016

Domnului

Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU

Președintele Senatului

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Guvernul României cu privire la neconstituționalitatea Legii pentru completarea art.4¹ din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr.341/2004, precum și a Legii privind modificarea și completarea Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr.341/2004.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 9 noiembrie 2016, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 23 noiembrie 2016.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,

Prof. univ. dr. Valer DORNEANU

Guvernul României
Prim-ministru

București

DOMNULUI PREȘEDINTE AL CURȚII CONSTITUȚIONALE
Prof univ.dr. VALER DORNEANU

În conformitate cu dispozițiile art.15 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă transmitem, alăturat, sesizarea Guvernului României în vederea exercitării controlului prealabil de constituționalitate a ***Proiectului de Lege pentru completarea art.4¹ din Legea recunoștinței pentru Victoria Revoluției române din decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr.341/2004, precum și a Proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii recunoștinței pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr.341/2004.***

Urmare adoptării în Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a propunerii legislative anterior enunțată, formulăm următoarea Sesizare, având în vedere următoarele considerente:

Prin Plx.104/2016 se propune introducerea unui nou alineat la art.4¹, respectiv alin.(4), prin care se prevede că ***indemnizația lunară reparatorie, prevăzută pentru beneficiarii ale căror certificate au fost preschimbate, să se acorde începând cu luna următoare celei în care a fost depusă la Secretariatul de Stat documentația care a stat la baza preschimbării certificatului.***

Prin Plx.721/2015 se propune introducerea unei noi categorii de persoane, ***ca beneficiari ai Legii nr.341/2004***, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ***a persoanelor care au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste din Valea Jiului - Lupeni - august 1977.***

Având în vedere faptul că cele două proiecte de lege determină cheltuieli suplimentare ale bugetului general consolidat, precizăm că **nu sunt respectate prevederile art.138 alin.(5) din Constituția României, republicată, potrivit cărora “nicio cheltuială nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și, de asemenea, că propunerile legislative nu au fost însoțite de fișele financiare prevăzute de lege**

În aplicarea dispozițiilor alin.(1) al art.61 din Constituția României, republicată, Parlamentul, în calitate de organ reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, se bucură de suveranitate în a adopta măsurile pe care le consideră necesare și oportune într-un anumit domeniu, inclusiv pe cele care vizează stabilirea unor drepturi bănești pentru anumite categorii de persoane. Însă, aceste măsuri adoptate sub forma actelor juridice, ca parte a sistemului normativ român, trebuie în egală măsură elaborate și adoptate cu respectarea normelor și principiilor constituționale, în limitele de reglementare stabilite prin Constituție.

Sub acest aspect, apreciem că, dreptul parlamentarilor de a legifera trebuie să se circumscrie cadrului constituțional reglementat de alin.(5) al art.138 din Constituția României, republicată, conform căruia **“Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”**.

Prin prisma alin.(5) al art.138 din Constituția României, republicată, invocăm și următoarele acte normative:

- *Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 13 august 2002, cu modificările și completările ulterioare:*

„Art.15 alin.(1) și (3)

”(1) În cazurile în care se fac propuneri de elaborare a unor proiecte de acte normative/măsuri/politici a căror aplicare atrage micșorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor aprobate prin buget, se va întocmi o fișă financiară, care va respecta condițiile prevăzute de Legea nr.69/2010. În această fișă se înscriu efectele financiare asupra bugetului general consolidat, care trebuie să aibă în vedere:

a) schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani;

b) estimări privind eşalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor;

c) măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar. [...]

(3) După depunerea proiectului legii bugetare anuale la Parlament pot fi aprobate acte normative/măsuripolitici numai în condițiile prevederilor aiin.(1), dar cu precizarea surselor de acoperire a diminuării veniturilor sau a majorării cheltuielilor bugetare, aferente exercițiului bugetar pentru care s-a elaborat bugetul”.

Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 14 mai 2015:

„Art.15 alin.(1): ”(1) În cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiatives legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte:

a) fișa financiară prevăzută la art.15 din Legea nr.500/2002, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;

b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieți prezentate în strategia fiscal-bugetară”.

Cu privire la aceste aspecte s-a pronunțat și Curtea Constituțională, care, în jurisprudența sa referitoare la alin.(5) al art.138 din Constituția României, republicată, a făcut diferența între stabilirea sursei de finanțare și caracterul suficient al resurselor financiare din sursa astfel stabilită, primul aspect fiind legat de imperativele alin.(5) al art.138 din Constituția României, republicată, (a se vedea Decizia nr.47 din 15 septembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.233 din 28 septembrie 1993, sau Decizia nr.64 din 16 noiembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.310 din 28 decembrie 1993).

Remarcăm astfel că, în jurisprudența sa recentă (a se vedea Decizia nr.22/2016) Curtea a reținut că „Art.138 alin.(5) din Constituție impune stabilirea concomitentă atât a alocației bugetare, ce are semnificația unei cheltuieli, cât și a sursei de finanțare, ce are semnificația venitului necesar pentru suportarea ei, spre a evita consecințele negative, pe plan economic

și social, ale stabilirii unei cheltuieli bugetare fără acoperire (a se vedea Decizia nr.36 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.75 din 11 aprilie 1996). Majorarea cheltuielilor din sursa indicată poate fi realizată în cursul anului bugetar cu condiția menținerii în alocația aferentă sursei (Decizia nr.6 din 24 ianuarie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 31 ianuarie 1996, sau Decizia nr.515 din 24 noiembrie 2004, precitată). (...)

Raportând cele anterior menționate, la situația de față, Curtea reține că la momentul adoptării legii criticate, care intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, prevederile sale vizează în mod direct veniturile și cheltuielile bugetare pe anul 2016. Mai exact, prin stabilirea unor cheltuieli care se realizează în mod direct din bugetul de stat, legea analizată majorează cheltuielile prevăzute în Legea bugetului de stat pe anul 2016 nr.339/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.941 din 19 decembrie 2015. Un atare aspect nu ar fi pus nicio problemă de constituționalitate, în măsura în care cheltuiala realizată potrivit legii analizate ar fi fost cuprinsă în bugetul de stat pe anul 2016. Însă legea analizată a fost adoptată ulterior legii bugetului de stat, fără a se corela cu prevederile acesteia. Indicarea în cuprinsul legii analizate a faptului că "Cuantumul indemnizației pentru limită de vârstă se suportă din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice", reprezintă doar o indicare formală a sursei de finanțare, dar care nu corespunde exigențelor textului constituțional de referință, pentru că nu este una reală. (...)

Mai mult, în condițiile unui buget deja aprobat și în care nu există nicio prevedere care să fie acoperitoare pentru realizarea acestei cheltuieli, este evident că nu există alocație bugetară pentru această cheltuială în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. O asemenea alocație trebuie creată, așadar, situația de față diferă de cea invocată în jurisprudența Curții în care alocația exista, dar ea era majorată în limita bugetului autorității respective (a se vedea paragraful 55 al prezentei decizii). Ea trebuie creată și, cel mai probabil, va depăși bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, ceea ce demonstrează caracterul lipsit de efectivitate și obiectivitate, așadar, de realism al indicării/precizării sursei de finanțare. Desigur, Curtea nu poate stabili dacă se depășește sau nu alocarea bugetară pentru că acest aspect nu

este de competența sa; în schimb, este de competența Curții să garanteze asigurarea exigențelor constituționale referitoare la certitudinea și previzibilitatea bugetară pentru ca atât Guvernul, cât și Parlamentul să aibă reprezentarea reală a impactului bugetar al măsurilor pe care le promovează și le adoptă, după caz.

Având în vedere cele anterior expuse, Curtea constată că legea supusă controlului de constituționalitate încalcă art.1 alin.(5) din Constituția României, republicată, întrucât normele pe care le reglementează nu îndeplinesc condițiile de claritate, precizie și previzibilitate cu privire la natura juridică a "indemnizației pentru limită de vârstă", sfera beneficiarilor săi și modul de stabilire și calcul al indemnizației. De asemenea, legea este contrară prevederilor constituționale cuprinse în alin.(1) al art.16 și alin.(5) al art.138, întrucât, pe de o parte, creează o inegalitate nepermisă de tratament juridic între aleșii locali, iar, pe de altă parte, stabilește cheltuieli bugetare fără stabilirea unei surse de finanțare reale, contrar cerințelor de certitudine și previzibilitate bugetară inerente conținutului normativ al textului constituțional antereferit”.

De altfel, în ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la încălcarea alin.(5) al art.138 din Constituția României, republicată, relevanță prezintă jurisprudența constantă a Curții Constituționale care, și prin decizii anterioare, a statuat necesitatea ca inițiativa legislativă să conțină informații referitoare la efectele financiare asupra bugetului general consolidat, și anume ia modificări ale cheltuielilor bugetare, precum și la calculele privind fundamentarea acestor modificări.

Avem în vedere cel puțin trei decizii ale Curții Constituționale (1354/2010, 1358/2010, 1360/2010) în cadrul cărora Curtea a analizat și s-a pronunțat asupra conținutului alin.(5) al art.138 reținându-se faptul că, în măsura în care actul normativ este însoțit de informații referitoare la efectele financiare asupra bugetului general consolidat, sunt îndeplinite condițiile de natura constituțională pentru adoptarea aceluși act. *Per a contrario*, ori de câte ori o astfel de analiză nu însoțește o inițiativă legislativă, suntem în situația nerespectării prevederilor constituționale mai sus menționate.

Ținând cont de aspectele menționate, și având în vedere că:

- în cuprinsul celor două proiecte de legi nu este prevăzut un termen ulterior, cele două proiecte de acte normative intră în vigoare la 3 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, afectând în mod direct veniturile și cheltuielile bugetare pe anul 2016;

- normele instituite prin aceste două proiecte de acte normative nu sunt corelate cu prevederile Legii bugetului de stat pe anul 2016 nr.339/2015, cu modificările ulterioare.

În opinia noastră, **proiectele în discuție apar ca viciate, din perspectiva nerespectării dispozițiilor constituționale consacrate în alin.(5) al art.138 din Constituția României, republicată, motiv pentru care rugăm Onorata Instanță, să dispună admiterea prezentei sesizări de neconstituționalitate a proiectului de Lege pentru completarea art.4¹ din Legea nr.341/2004, cu modificări și completări.**

Cu stimă,

Prim-ministru,

DACIAN JULIEN CIOLOȘ

